Proprietatea industrială, profitul firmei şi valorificarea producției intelectuale

SEMINAR NAȚIONAL

DEZVOLTAREA INSTITUȚIONALĂ A SISTEMULUI C-D-I SI PERFORMANȚA ECONOMICĂ

8 IULIE 2010

Structura

1. Introducere. Context
2. Identificarea (auditul) activelor de proprietate industrială
3. Evaluarea activelor de proprietate industrială
4. Valorificarea producției intelectuale prin intermediul activelor de proprietate industrială
5. Concluzii

1. Introducere. Context

- proprietatea industrială reprezintă o parte importantă a capitalului intelectual al firmei alături de alte elemente, precum capitalul uman

- indiferent de forma pe care o îmbracă (brevet, marcă sau desen/model) activele de proprietate industrială permit organizațiilor să acceseze şi să creeze noi piețe precum şi să blocheze concurența în a obține o poziție privilegiată pe o anumită piață

- în contextul unei economii a cunoaşterii globalizate, bazată din ce în ce mai mult pe angajarea resurselor intelectuale în cadrul proceselor de afaceri, firmele sunt nevoite să utilizeze resursele oferite de proprietatea industrială în scopul unei poziționări competitive pe piață, în raport cu concurența

Importanța proprietății industriale la nivelul firmei

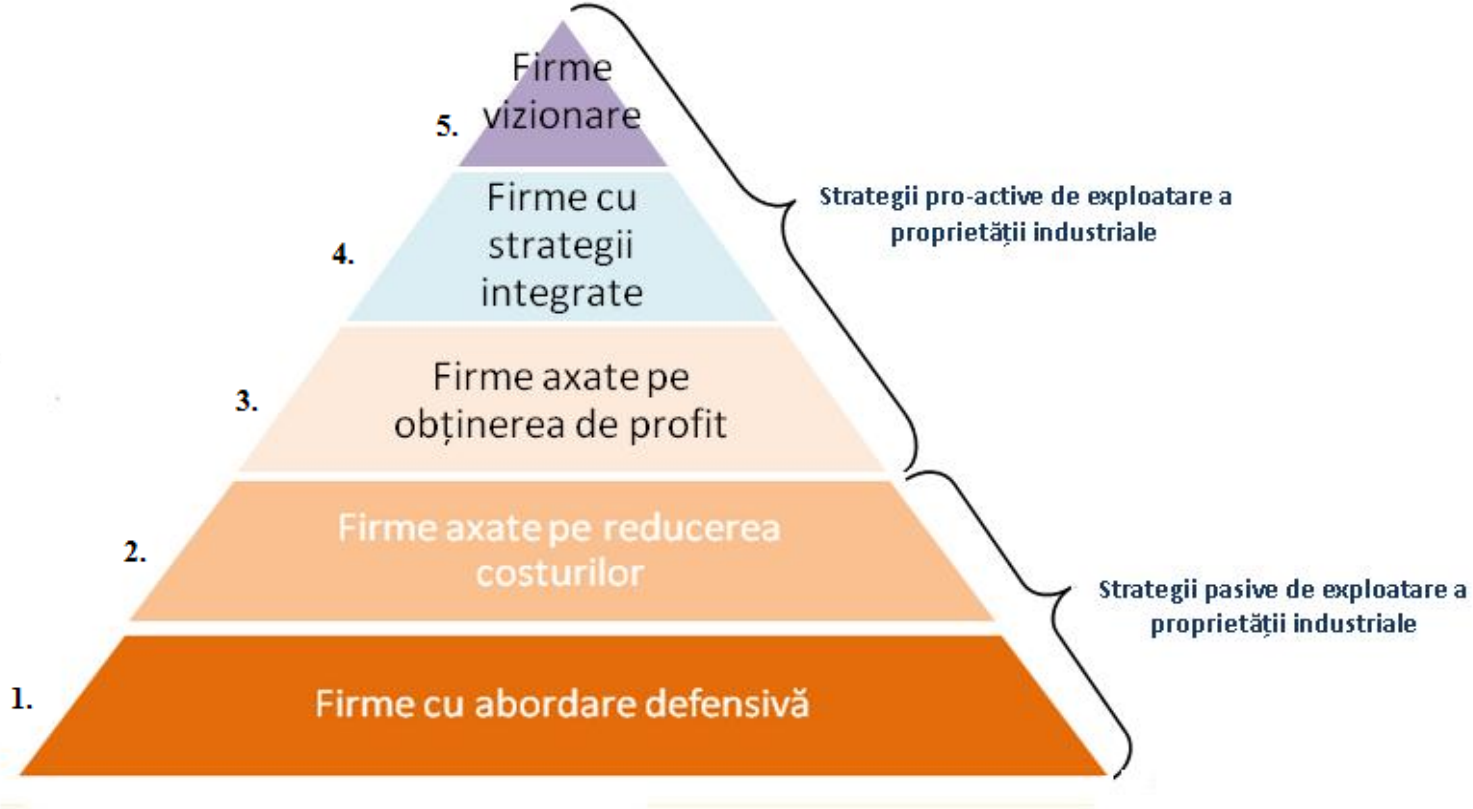

Sursa: Julie Davis and Suzanne Harrison, Edison in the Boardroom: How Leading Companies Realize Value from Their Intellectual Assets

Procesul de extragere a beneficiilor asociate activelor de proprietate industrială

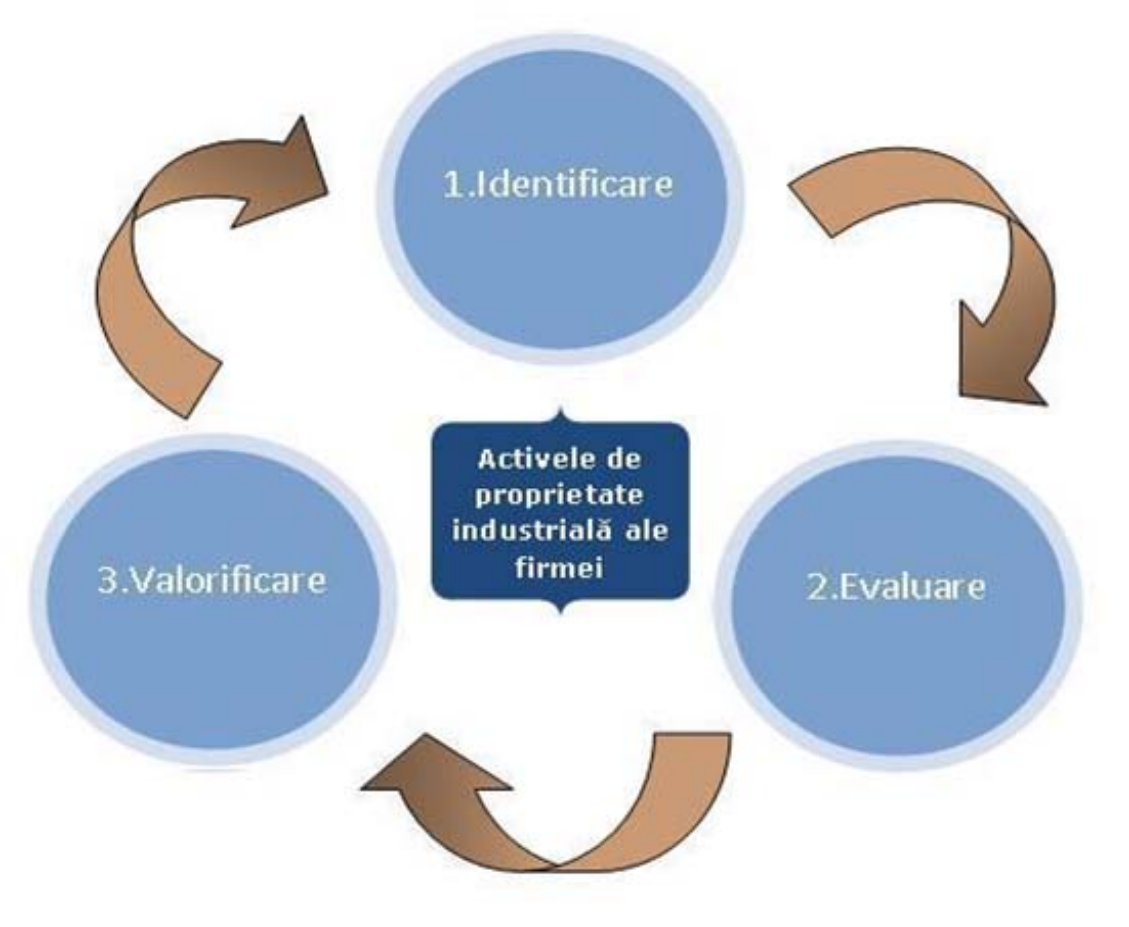

2. Identificarea (auditul) activelor de proprietate industrială

- procesul prin care sunt determinate şi analizate activele de proprietate industrială produse, utilizate sau achiziționate de către firmă

- rezultatul auditului va furniza, în mod ideal, o imagine cât mai clară a situației activelor de proprietate industrială la nivelul firmei astfel încât să poată fi identificate acele elemente cu potențial de valorificare

Auditul mărcilor

- Proceduri:
  - Analiza tuturor produselor şi/sau serviciilor firmei, a modului în care acestea sunt exploatate din punct de vedere comercial
  - Efectuarea de cercetări pentru descoperirea unor posibile situații în care dreptul la marcă al firmei este încălcat de un terț sau, dimpotrivă, al situațiilor în care firma încalcă dreptul la marcă al altei entități
  - Analiza eventualelor contracte de licență prin care firma cesionează sau utilizează o marcă cu titlu temporar
  - Analiza îndeplinirii de către firmă a procedurilor necesare pentru menținerea în vigoare a mărcii, precum şi a eventualelor litigii sau controverse juridice având ca subiect o marcă
  - Analiza globală a politicilor firmei în legătură cu protecția, menținerea caracterului distinctiv şi a calității mărcii/lor proprii, precum şi eventuale strategii de exploatare a acestora

Auditul mărcilor

- Beneficiile comerciale ale auditului:
  - *Identificarea unor potențiale noi mărci*
  - *Optimizarea potențialului mărcilor existente*
  - *Extinderea protecției în alte state/regiuni*
  - *Crearea unui sistem de monitorizare a mărcilor*

Auditul brevetelor

- va trebui să determine dacă în cadrul unei firme sunt desfăşurate activități cu caracter inovativ/inventiv sau care pot duce la producerea unor rezultate inovative

- o analiză atentă va identifica eventualele brevete deținute de organizație şi, pe baza obiectivelor strategice declarate, se va putea acorda un verdict în sensul oportunității păstrării sau renunțării la respectivul activ

Auditul brevetelor

- Proceduri:
  - Efectuarea unor cercetări interne şi externe pentru a verifica dacă firma este proprietara unor brevete sau dacă a solicitat eliberarea unor brevete. În acest context trebuie analizată şi relația contractuală de muncă între firmă şi angajații săi cu privire la prevederile referitoare la aşa-numitele invenții de serviciu
  - Determinarea semnificației economice a brevetelor deținute de societate sau pentru care a fost cerută eliberarea unui titlu de protecție, în funcție de strategia de afaceri a firmei
  - Analiza unor eventuale contracte de licență încheiate de firmă cu terțe entități, fie pentru a-şi valorifica propriile active, fie pentru a beneficia de rezultatele inovative ale altor firme
  - Analiza cadrului legal şi de conformitate la nivelul firmei necesar protecției juridice a invențiilor precum şi identificarea eventualelor litigii având ca obiect brevetele

Auditul brevetelor

- identificarea unor destinații comerciale pentru un brevet sau brevete deținute de firmă (şi neutilizate) precum şi oportunitatea obținerii unor brevete pentru invenții create în cadrul firmei (invenții pentru care este întrevăzută o exploatare comercială profitabilă) vor avea ca efect, într-o etapă ulterioară efectuării auditului, implementarea unei strategii de management a brevetelor şi a activelor intangibile aferente

3. Evaluarea activelor de proprietate industrială

- Proces prin care se încearcă determinarea valorii prezente a fluxului de beneficii viitoare generate de aceste active
- Evaluarea pleacă de la premisa că un activ de proprietate industrială trebuie să genereze un beneficiu economic măsurabil care poate fie să ia forma unui profit suplimentar fie să presupună reducerea unui cost
- Independent chiar de strategia exploatării activelor de proprietate industrială, prin atribuirea unei valori monetare unui astfel de activ, imaginea unei firme poate deveni mai atractivă pentru potențialii investitori sau chiar cumpărători

Evoluția exploatării proprietății industriale şi a necesității de evaluare a acesteia

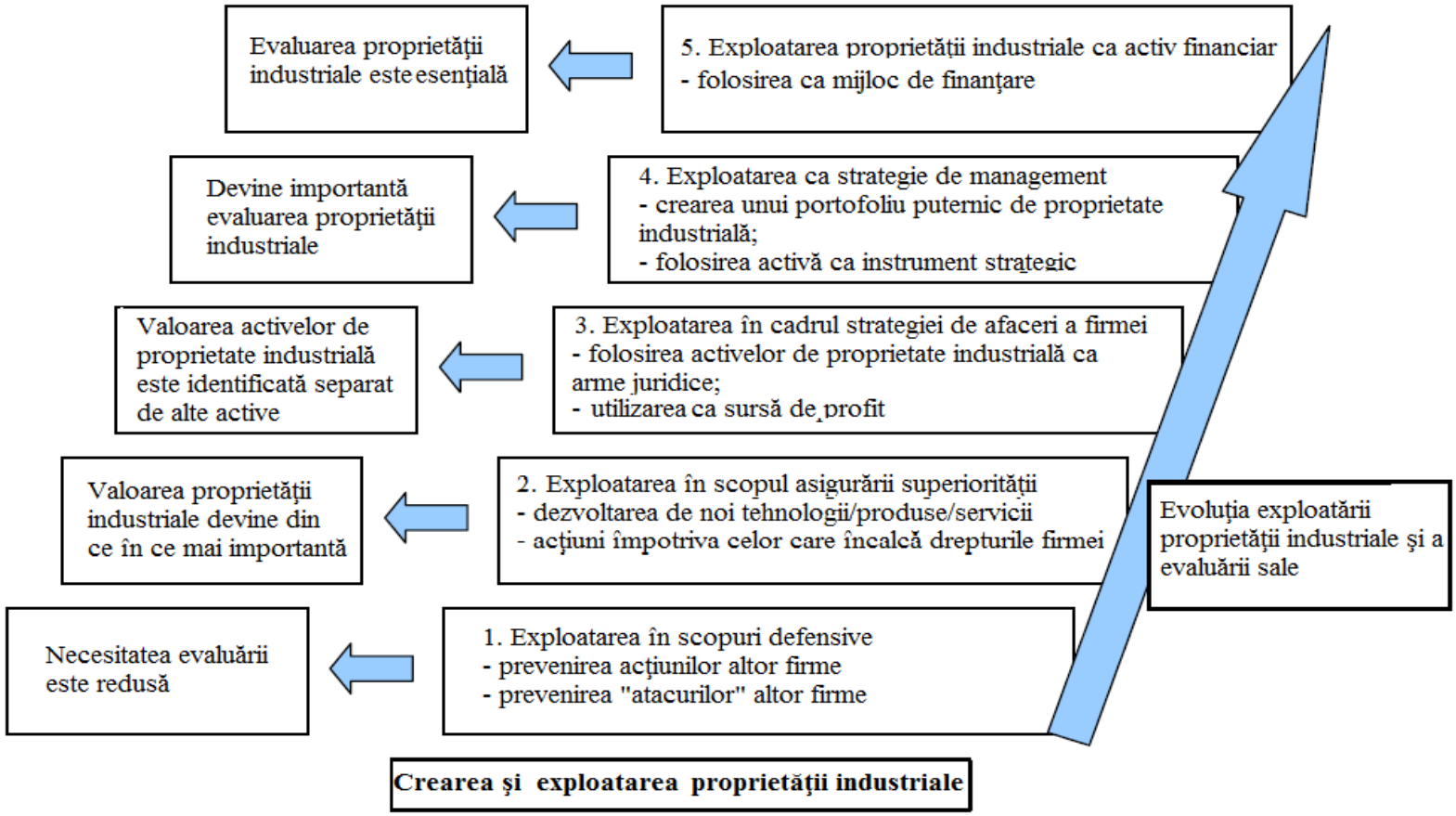

* **Sursa: Prelucrare după studiul OCDE, *Valuation and Exploitation of Intellectual Property*, 2006.**

Metode de evaluare

- Metode calitative
- Metode cantitative:
  - *Metoda costului*
  - *Metoda venitului*
  - *Metoda pieței*

Rezultatele evaluării

- Rezultatul unei evaluări menite a releva potențialul exploatării comerciale a unui activ de proprietate industrială va trebui să analizeze fezabilitatea unui astfel de demers precum şi posibilele costuri şi beneficii asociate

4.Valorificarea producției intelectuale prin intermediul activelor de proprietate industrială

- Este necesar ca demersul valorificării să se bazeze pe o strategie de afaceri coerentă, strategie care va trebui să răspundă invariabil la următoarele întrebări:
  - Cum poate fi exploatat activul de proprietate industrială astfel încât să conducă la o creştere a veniturilor firmei?
  - Cum se poate alinia într-un mod cât mai optim utilizarea unui astfel de activ cu obiectivele de afaceri ale firmei şi ale pieței pe care activează?
  - Poate fi folosit activul în cauză ca instrument ofensiv în confruntarea cu concurența?
  - Care dintre utilizările activului de proprietate industrială va furniza cel mai puternic stimulent pentru crearea şi aproprierea de noi active intangibile potențial valoroase?

Modalități de exploatare a proprietății industriale

- *Vânzarea activelor de proprietate industrială*

  - Avantajul acestei metode de valorificare (prin comparație cu licențierea sau exploatarea internă) este acela că se obține un preț garantat imediat

  - Dezavantajul constă în faptul că profitul maxim pe care firma îl va putea obține se va rezuma la acest preț şi la eventuale bonusuri de performanță comercială agreate de părți

  - Vânzarea reprezintă totuşi o măsură extremă în acest domeniu, deoarece există posibilități de valorificare mult mai profitabile, precum încheirea de contracte de licență

Modalități de exploatare a proprietății industriale (2)

- *Licențierea activelor de proprietate industrială*
- una dintre cele mai eficiente metode de valorificare: *firma va păstra în continuare proprietatea asupra activului în cauză*, cedând licențiatului doar *dreptul de folosință;* în acelaşi timp, firma îşi asigură un venit constant de natură să stimuleze noi investiții în crearea de astfel de active.

- Licențele pot fi:
  - Exclusive/neexclusive
  - Limitate/nelimitate teritorial
  - Totale/parțiale

- O strategie de licențiere aparte şi larg utilizată o reprezintă licențierea reciprocă (*cross-licensing*)

Modalități de exploatare a proprietății industriale (3)

- *Înființarea de alianțe sau parteneriate*
- Deținerea unui activ de proprietate industrială valoros, atât în ce priveşte potențialul de valorificare industrială sau comercială cât şi valoarea sa monetară, va oferi posibilitatea unei firme să se orienteze către şi să opteze pentru înființarea de alianțe sau parteneriate

- alianțele şi parteneriatele se bazează adesea pe principiul conform căruia punerea în comun a unor active de proprietate industrială, alături de know-how-ul specific, va aduce tuturor părților implicate profituri ridicate precum şi o creştere sinergică. Mai mult decât atât, punerea în comun a acestor active poate duce la o exploatare comercială mai eficientă a acestora

Modalități de exploatare a proprietății industriale (4)

- *Atragerea de surse de finanțare*

  - Din ce în ce mai mult la nivel internațional, firmele îşi exploatează activele de proprietate industrială (în special brevetele) ca mijloc de obținere a unor finanțări externe

  - Activele de proprietate industrială pot juca un rol primordial în *atragerea de capital de risc*. Cercetările au indicat, spre exemplu, faptul că brevetele de valoare ridicată sunt printre cei mai importanți factori (alături de calitatea managementului) pe care investitorii în capital de risc îi iau în considerare în adoptarea deciziilor investiționale

5. Concluzii

- în contextul unui mediu concurențial acerb, unde diferitele firme ce acționează în domenii de activitate identice sau similare posedă capacități tehnologice sau de marketing sensibil egale, angajarea resurse intangibile de natura proprietății industriale poate face diferența

- organizațiile au şansa de a transforma proprietatea industrială într-un instrument integrat al managementului organizației. Aceasta presupune planificarea şi implementarea unui proces specific care va include, alături de schimbări specifice la nivel operațional şi strategic, parcurgerea unor etape precum auditul activelor de proprietate industrială, evaluarea şi valorificarea acestora

Vă mulțumesc!

Contact:

Drd. Victor Iancu

tel: 0723.989.363

e-mail: victor.iancu@gawab.com